

Plány péče o chráněné krajinné oblasti

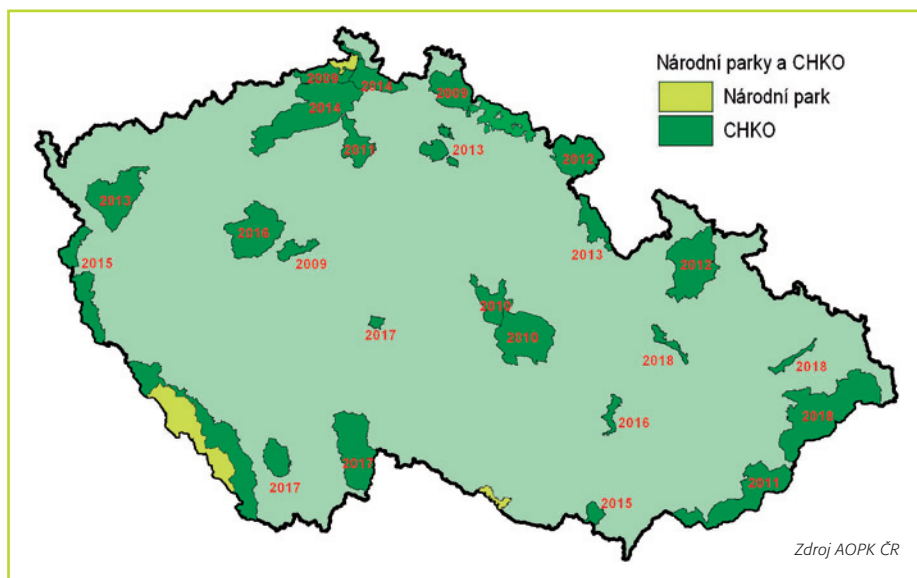
Aleš Hoffmann

Plány péče o chráněné krajinné oblasti (CHKO) jsou zásadním koncepčním dokumentem ochrany přírody a krajiny. Jejich tvorba je zakotvena v § 38 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, v platném znění: („Plán péče... je odborný a koncepční dokument ochrany přírody, který na základě údajů o dosavadním vývoji a současném stavu zvláště chráněného území navrhuje opatření na zachování nebo zlepšení stavu předmětu ochrany... slouží jako podklad pro jiné druhy plánovacích dokumentů a pro rozhodování orgánů ochrany přírody. Pro fyzické ani právnické osoby není závazný.“) Podrobněji je obsah i proces tvorby plánů péče o CHKO upraven vyhláškou č. 60/2008 Sb., o plánech péče, označování a evidenci chráněných území, a Metodickým pokynem Ministerstva životního prostředí (MŽP) č. 16 z roku 2007, kterým se stanoví obsah plánů péče o chráněné krajinné oblasti a postup jejich zpracování, projednání a schvalování. Plány péče se obvykle schvalují s platností na deset let. V roce 2005 byl pro zajištění hladkého průběhu obnovy plánů péče a sjednocení podrobnosti jejich zpracování a formální i obsahové úrovně zpracován tehdejší Správou ochrany přírody vnitřní předpis, který byl později již Agenturou ochrany přírody a krajiny České republiky (AOPK ČR) několikrát aktualizován, naposledy v roce 2008.

Tvorba a schvalování plánů péče

Přípravu plánu péče zajišťuje MŽP prostřednictvím AOPK ČR. Zpracování provádí řešitelský tým, tvořený odbornými pracovníky příslušné správy CHKO a pracovníky oddělení CHKO ředitelství. V případě potřeby jsou do přípravy plánu péče zapojeni další pracovníci AOPK ČR, případně je zajištěna externí spolupráce. Řešitelský tým začíná zpracovávat plán péče o danou CHKO nejméně 24 měsíců před jeho plánovaným předáním na MŽP. Ročně se zpracovávají dva až tři plány péče o CHKO (viz mapa).

Řešitelský tým na začátku společné práce připraví rozpis personálního zajištění zpracování plánu péče, časový plán zpracování plánu péče a formulaci problémových okruhů v CHKO.

Zpracování probíhá v etapách – shromáždění podkladů, analýza podkladů, doplnění chybějících podkladů, zpracování a redakce plánu péče.

Plán péče je před odevzdáním na MŽP připomínkován v rámci ředitelství AOPK ČR. Na MŽP je předložen ke schválení minimálně jeden rok před ukončením platnosti předchozího dokumentu. Ministerstvo návrh posuzuje a zajišťuje jeho projednání. V rámci projednávání plánu péče MŽP vydává oznámení o možnosti seznámit se s návrhem plánu péče, které zaslá dotčeným obcím a krajům. Oznámení MŽP uveřejňuje na portálu veřejné správy, dotčené obce pak na svých úředních deskách. AOPK spolupracuje s MŽP na organizaci projednání a na vypořádání podaných připomínek. Ministerstvo pak zajišťuje konečné vypořádání připomínek k návrhu plánu péče a AOPK provádí podle těchto připomínek jeho úpravu.

Projednaný návrh MŽP následně schvaluje protokolem obsahujícím vypořádání podaných připomínek. Jedno úplné vyhotovení plánu péče v písemné formě a na elektronickém nosiči dat zůstává po schválení uloženo v Ústředním seznamu ochrany přírody a jedno na příslušné správě CHKO. Schválený plán péče je zveřejňován na internetových stránkách příslušné správy CHKO a na internetových stránkách MŽP. Jedno

vyhotovení na elektronickém nosiči dat je doručováno obcím, krajům s rozšířenou působností a krajům, do jejichž území CHKO zasahuje. Na správě CHKO je schválený plán péče k dispozici k nahlédnutí veřejnosti.

Obsah plánů péče

Podkladem pro zpracování plánu péče je dokument *Rozborů CHKO*, který popisuje a analyzuje přírodní podmínky a lidské činnosti ovlivňující stav přírody a krajiny v CHKO. Rozbor zachycuje ke konkrétnímu datu stav CHKO a hodnotí jej ve vztahu k předmětům ochrany. Nedílnou součástí jsou mapové (maloplošná zvláště chráněná území – MZCHÚ, zonace apod.) a textové přílohy. Správa CHKO shromažďuje data pro aktualizaci rozborů průběžně.

Plán péče vychází z *Rozborů CHKO*. Dopad lidské činnosti na předmět ochrany či jeho nespokojivý stav, identifikovaný v těchto dokumentech, je v plánu péče v příslušné kapitole řešen opatřením ke zlepšení stavu. V jednotlivých kapitolách je dodržována jednotná struktura zahrnující stručnou charakteristiku problematiky (nejdůležitější údaje k problému), dlouhodobý cíl (případně dílčí cíle na období plánu péče) a navrhovaná opatření.

Cíle a opatření jsou členěny do kapitol shodně s *Rozborů CHKO*, na závěr je uveden ještě přehled prioritních úkolů. Plán péče

CHKO Pálava byla první oblastí, kde byl plán péče zpracován podle nové metodiky.

Foto O. Vítek

obsahuje pouze úkoly pro správu CHKO. Nejsou navrhovány činnosti, které vyplývají ze zákona jako povinnost správy CHKO (např. příprava plánu péče o MZCHÚ), ani které jsou povinností jiných orgánů nebo vlastníků. Opatření mohou být charakteru administrativního, managementového nebo informačního, těžiště je v managementových opatřeních.

Rozbory i plán péče se zpracovávají podle závazné osnovy uvedené v *Metodickém pokynu MŽP*, podle konkrétních podmínek CHKO je možno členit jednotlivé kapitoly podrobněji nad osnovou stanovený minimální rozsah. V žádném případě není možné ke schvalování předávat dílčí plány péče o CHKO (tj. nekompletní plán péče, zpracovaný jen pro část území nebo pro určitý obor).

Využití plánů péče v praxi

Plán péče není závazný pro fyzické ani právnické osoby a obsahuje pouze úkoly pro správu CHKO. Vzhledem k rozsáhlému území není možné jít do podrobností jako u MZCHÚ a celý text je posunut do obecnější roviny. Plán péče stanovuje cíle ochrany přírody a krajiny v území, tj. kam bude

správa CHKO vývoj oblasti směřovat a jaké jsou její priority. Kromě obecných opatření jsou uvedeny i konkrétní zásahy, jejichž potřeba je v době přípravy plánu péče zřejmá. Opatření v plánu péče o CHKO se zaměřují více na cíle, jichž se chce dosáhnout, než na technické detaily provedení.

Užitečným efektem přípravy nového plánu péče je vykočení z určitého stereotypu pravidelné péče o území, neboť správa CHKO shrne aktuální stav oblasti, vyhodnotí uplynulé období a ujasní si cíle a priority do další dekády. *Rozbory CHKO* jsou pak přehledným souhrnem informací o území, které jsou mnohdy jinak obtížně dohledatelné či vůbec nejsou v písemné podobě a např. při personálních změnách by jinak o tyto údaje správa CHKO přišla.

Problémy při přípravě, schvalování a využití plánů péče

Příprava plánu péče představuje poměrně velký objem práce, kterou musí správa CHKO zvládnout nad svou běžnou agendou. Rozložení přípravy do delšího časového období (více než dva roky) tento problém

neřeší, neboť by to vedlo k opakovanému zpracovávání a vyhodnocování údajů, které se v průběhu času změnily. Obtížné je také získání některých podkladů, např. u lesních hospodářských plánů (LHP) jejich poskytnutí orgánům ochrany přírody závisí pouze na libovůli majitele lesa, i když je má k dispozici úřad státní správy lesů a stát na zpracování LHP poskytuje nemalé dotace. Problémy způsobuje také vyhláška č. 60/2008 Sb., která přenáší některé požadavky vhodné z hlediska plánů péče o MZCHÚ i na plány péče o CHKO; např. příprava mapových příloh v měřítku 1 : 10 000 (či podrobnějším) je pro území CHKO nereálná.

Při projednávání plánů péče jsou nejkonfliktnějšími kapitolami ty, které se týkají krajinného rázu a výstavby. Ačkoliv plán péče v nich stanoví spíše obecné zásady využití území a konkrétní stavební záměry jsou předmětem samostatného řízení, reaguje samospráva obvykle velmi citlivě na jakýkoliv omezení potenciálního rozvoje. Někdy se objevuje v připomínkách velké množství s plánem péče nesouvisejících požadavků, končících až žádostí o vystoupení obce z CHKO. Těmto požadavkům nelze vyhovět, výrazně však prodlužují projednávání a odhalují schválení nového plánu péče.

Plán péče má především proklamativní charakter (aby partneři věděli, čeho chce správa CHKO v území dosáhnout). I když se proto může zdát prakticky málo využitelný, dosáhnout podrobnosti obvyklé u MZCHÚ není reálné, ani to není jeho cílem. Obecnější formulace jsou také potřebné pro realizaci opatření, jejichž potřeba může vyplynout až v průběhu desetileté platnosti plánu péče (zvláště když praktické zásahy lze např. z *Programu péče o krajinu MŽP* financovat, pouze pokud jsou v plánu obsaženy). Vytváření seznamů lokalit, kde by mohla být konkrétní opatření uplatněna, by nejen dále zvyšovalo náročnost zpracování plánu péče, ale zejména by neumožňovalo pružně reagovat na měnící se stav přírodního prostředí i dostupnost vhodných technologií a mohlo by být vykládáno (a zneužíváno) jako taxativní výčet.

Autor pracuje v AOPK ČR Praha

SUMMARY

Hoffmann A.: Protected Landscape Area Management Plans

Protected Landscape Area (PLA) Management Plans are a basic conceptual document in nature conservation and landscape protection in the Czech Republic. They set up nature conservation and landscape protection targets and goals within the individual PLA's area, reflecting further PLA's development as well as the PLA Administration's priorities. The document called PLA Analyses is a background for drafting the PLA Management Plan: it describes and analyses PLA's natural conditions and human activities influencing the state of nature and the landscape in the PLA. For reducing and buffering anthropogenic impacts on the protected subjects or their unfavourable

status identified in the PLA Analyses, appropriate measures should be defined in the particular chapter of the Management Plan, focusing on improving the state. The Management Plan is binding neither for legal entities nor natural persons and it includes duties for the PLA Administration. On the other hand, activities resulting for the PLA Administration from Act No. 114/1992 Gazette on the Protection of Nature and the Landscape, as amended later, as its duties, as well as duties of other authorities or owners are not proposed in the plan. The PLA Management Plans are negotiated with municipal and regional authorities/administrations and with the public. Consequently, they are approved by the Ministry of the Environment of the Czech Republic (MoE), usually being in force for ten years. The PLA Management Plans are available on the MoE's web pages as well as at the respective PLA Administration and its web pages.